

**Alis Balbierius**

# **Giedančios upės**

Poezija

Skaitmeninta iš knygos:  
Alis Balbierius. Giedančios upės. Vilnius: Vyturys, 1988.

ISBN 978-5-430-05855-5

Kūrinys suskaitmenintas vykdant ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Pagrindinio ugdymo pirmojo koncentro (5–8 kl.) mokinių esminių kompetencijų ugdymas“, 2012  
<http://mkp.emokykla.lt/ebiblioteka/>



UGDYMO  
PLĖTOTĖS  
CENTRAS



# Turinys

Sniegenos balsas . . . . .	4
Vyšnių žydėjimo naktį . . . . .	5
Pasivaikščiojimas žydint lazdynams . . . . .	6
Girių akis . . . . .	7
Vyturių sugrįžimas . . . . .	8
Kareivių žemė . . . . .	9
* * * Vėl krinta diena, ir naktis tuoj nukris, . . .	10
Žiemos rytas vienkiemyje . . . . .	11
Rogių kelias . . . . .	12
Ievos žydėjimas . . . . .	13
Pasaulis prie girių . . . . .	14
Gegužis – rugsėjis . . . . .	15
Tėvynės dangus . . . . .	16
Baltas sakalas . . . . .	17
Stelmužės ąžuolas . . . . .	18
Pilis po lietumi . . . . .	19
Uosio vargonai . . . . .	20
* * * Lapų rašmenys kalas iš sėklų . . . . .	21
* * * Linksta veidas lietaus viršum blėstančio . .	22
Vakaras . . . . .	23
Sodai prie Nemuno . . . . .	24
Joninės . . . . .	25
Šikšnosparnis . . . . .	26

Akaciju sniegas ir šaknys . . . . .	27
Saulės užrašytas . . . . .	28
Vasarai seklėjant . . . . .	29
Saulėlydis . . . . .	30
Rugpjūčio lietus . . . . .	31
Žilas mėnesėlis . . . . .	32
Birželio dangūs . . . . .	33
Nendrė . . . . .	34
Atsisveikinimas su vasara . . . . .	35
Obelis . . . . .	36
Riedanti jūra . . . . .	37
* * * Kokie platūs pasauliai . . . . .	38
* * * Man pavasarį pelkių tėvynėj . . . . .	39
Kalba . . . . .	40
Odė vasaros nakčiai . . . . .	41
* * * Sprogo visa kas liūdna, kas gelia . . . . .	42

## **Sniegenos balsas**

Dar žiema. Mėlynuoja šešėliai ant sniego.  
Vien varvekliai palangėj pavasarį gieda.

Vien tik zylė, aukščiau pasikėlus saulužei,  
lyg varpelis palaimina baltą giružę.

Dar žiema. Šerkšno rašmenys spindi ant stiklo.  
Liūdnas sniegenos balsas šalikelėj tiksi.

## **Vyšnių žydėjimo naktį**

Baltas kiras nakty  
neša sniego sapnus ant sparnų.  
Tyliai slysta ties vyšnių mūša  
mėnesienos strėlės grakštumu.

Baltas kiras nakty,  
lyg pakylantis vėjas sniegų.  
Jo šarmotų sparnų virpesy  
atsispindi aukštumas žvaigždžių.

## **Pasivaikščiojimas žydint lazdynams**

Žirginių aviliuos –  
kiek žiedadulkių bičių.  
Aš į kalvą keliuos,  
smingant saulės vilyčioms.

Kokios mažos tos bitės!  
Net sparnų negirdžiu...  
Jos lyg auksas man krito  
ant plaukų ir pečių.

Ir auksiniai rūkai  
man už nugaros švietė,  
kur praėjęs takais  
aš lytėdavau žiedus.

## **Girių akis**

Ten, kur žvaigždės spindulius pasėjo,  
mėlyna žibutė suspurdėjo.

Sulingavo vėjy žiedlapių karūną  
po lazdyno auksaspalviais krūmais.

Mėlyna akelė mūsų girių,  
saulės spindulių pribirus.

## Vyturių sugrįžimas

Vyturiai pirmieji neša  
ant sparnų po saulės lašą.

Kaip varpeliai skambaliuoja  
jų snapeliai viršum gojų.

Iš po sniego lenda dėmės,  
upeliūkščiai murma slėniuos.

Vyturiai paliečia žemę,  
žiemkenčių tėvynę žalią.



## **Kareivių žemė**

Kur kareiviai žemėn gulė,  
ten rugiai šviesaus mėnulio.

Naktį griežlės jų krūtinėm  
mėnesienoj taką mina.

Su griežlėm jiems griežia žvaigždės.  
Per jų širdis slenka sraigės.

Jų delnuos – tarytum grumstai  
vieversėlių širdys dunksi.

Tu pridėk prie žemės ausį,  
juos išgirsi ir pajausi.

\* \* \*

Vėl krinta diena, ir naktis tuoj nukris,  
kaip krintantys lapai, kai pučia šiaurys.

O šaltos grandinės pirmųjų speigų  
apjuosia laukus ir ledu, ir sniegu.

Bet tylinčios žemės kantrybė ilga,  
ją valdo gyva, begalinė jėga,

kas kartą sugrįžti žiedams ir liūtims,  
kurias vėl ruduo, tik jau kitas, atims,

o krintančios dienos ir naktys, ir tos,  
kaip upė tekės ir tekės visados.

## **Žiemos rytas vienkiemyje**

Girios ant lango  
šerkšno minorinės girios  
paparčiai ir bangos  
jūrų numirusių

burną prispaudęs  
alsuoju alsuoju  
ir stiklas skaidrėja  
laukas baltuoja

saulė ir sniegena  
viršūnėje kiečio  
dviese linguodamos  
lauką nušviečia

## Rogių kelias

Kelias rogių per užsnigtą lauką  
toks nustebęs į toli žvelgiu  
viršum sniego miškai tyliai plaukia  
juosdami platų lauką lanku

kelias rogių lyg užmirštas laikas  
arklio pėdą paliečiu ranka  
ir girdžiu – per girias vėlei draikos  
į šį lauką laukinė pūga

kitas amžius atrodo sugrižo  
paklaidino mane tarp sniegų  
iš karklinių karnų vytos vyžos  
man ant kojų apšalę ledu

tiktai nugarą šildo ėriuko  
baltos garbanos – kraują menu  
ant sniegynų ir trobą pro rūką  
ant baltų Lietuvos lygumų

## Ievos žydėjimas

Kaip koralai vidunakčio jūroj  
kvapios šakos sniegynai žiedų  
pamiškėj lyg balta vaidilutė  
ji parimus tarp medžių juodų

mėnesienos laužai tykiai dega  
atminties atšvaitais apgaubta  
kas pavasarį plaikstos nei žvakė  
vaidilutė medžiu paversta

## **Pasaulis prie girių**

Ne aš sutvėriau šias girias,  
tėvynės upių sietuvas gilias,  
ne aš sukūriau tyrą rožės kraują.  
Man sėjo girios augančias mintis,  
man rožės žiedas suteikė akis  
kiekvienąsyk regėt pasaulį naują.

Kalbos iš paukščių mokiaus, iš drugių,  
kuriuos laisvai plazdenančius regiu,  
iš jų aš mokiaus sielą grožį gerti.  
Dangus akims paskolino gelmės  
ir niekad šios skolos nebeminės  
sukūręs žvilgsnio sparnui erdvę.

## **Gegužis - rugsėjis**

Vėjy svyrančios kekės marmuriniai žiedai  
žydi vyšnios apakę vėl išplaukia rugiai

seno sodo simfonijoj rausta vaisių mėnuliai  
snaudžia medžių šešeliai žolėse atsigulę

tarsi vėtrungė plaikstos viršum kamino dūmas  
vėlei teka padangėj rugsėjo graudumas

## **Tėvynės dangus**

Tau tėvynės dangus  
su vaivorykščių lieptais per upę.  
Kaip šaltinis čia strazdo giesmė  
kas pavasariį gluosnyje supas.

Tau tėvynės dangus  
tarsi milžino mėlyna sauja,  
iš kurios lyja saulės medus  
arba spindi žvaigždynų pasaulis.



## **Baltas sakalas**

Baltas sakalas žemės kalnynai  
tik audra – įkypai ir piktai  
kur gi tavo žadėta tėvynė  
kur auksinės ramybės krantai

man tėvynė – tai skrydis atsako  
baltas sakalas mėly dangaus  
kai nukrisiu nekaskit man kapo  
kapas – kelias kurių nuskridau

## **Stelmužės ažuolas**

Toksai senas – lyg būtume  
mes visi jo vaikai.

Krinta lapai kas rudenį,  
gaudžia vėjy laukai.

Rangos šakos lyg rankos  
amžinų milžinų.

Tu, kur protėvių dangų  
viršum mūsų namų

tebelaiko, išsaugoję  
savo galią – kuri  
tarsi šaknys įaugo  
Lietuvos vidury.

## **Pilis po lietumi**

Lietus išlyja saulę vakarinę,  
nušniokščia Nemuno gilia vaga.  
Pilis, dar tebesauganti tėvynę,  
po žaibo kirčiais krūpteli staiga.

Tai atmintis – iš sienų, iš padangių,  
iš amžinai aukštų kalvų –  
gal vėlei gandas vėjy skrenda  
iš vakarų gaisrų sparnu?

Gal vėlei žvanga Žemaitijoj  
karų skelbėjas kalavijas,  
ir aidi naktį virš miškų  
balsai negrižusių pulkų?

Pilis sukrūpčioja ir ginas  
nuo žaibo smūgių sienų tvirtumu.  
Jai senos žaizdos neužgyja,  
rusena kaimai – pelenų...

## **Uosio vargonai**

Dengia mėnesį žolės,  
obelų šakose  
sėdi žilas varguolis,  
seno sodo dvasia.

Sėdi tyliai ir groja,  
tu nurimęs klausai –  
ošia uosio vargonai  
tamsoje pratisai.

Taip pernakt pasiguosi  
ošimu išdidžiu,  
aukšto vienišo uosio  
po spingsulėm žvaigždžių.

\* \* \*

Lapų rašmenys kalas iš sėklų  
medžių šakos dangaus labirintai  
jas išrašo metaforom žiedlapių  
vėjo šnarantys pirštai

lapų rašmenys želia ant ąžuolo  
po lietaus lapo veidrodžiais spindi  
ir lape kiekvienam tarsi ašaros  
žvaigždės alkanos žvilga

aš sustoju papėdėje ąžuolo  
lyg kriauklė mano kūnas atsiveria  
švelniai leidžiasi ąžuolo šakos  
ant pečių tarsi paukščiai sugrižę

\* \* \*

Linksta veidas lietaus viršum blėstančio  
veidrodžio stiklo,  
vėl į vakarą svyra žėruojanti saulės rodyklė.

Vėl regiu diską rožinį jauno rugpjūčio  
mėnulio,  
vėl klausau, ką šiurena laukai, po žara  
atsigulę.

Išsilieja rintis lyg pavasarį polaidžio  
vandens,  
tik rintis savo sielose niekad jau  
nesurandame.

Vien taurumas gamtos dovanoja iliuziją  
trumpą  
šito vakaro tylą lyg vieną auksinę sekundę.

## Vakaras

Koks vakaras melsvas!  
Stebuklinga tyla.  
Baltuoja jazminas,  
teka rūko sula.

Ji sunkias iš pievų,  
apglobia namus, –  
Šypsos virš medžių  
mėnulis ramus.

Lyg veidas senelio  
jis spindi gyvai,  
kaip žydi jazminas,  
baltuoja javai.

Kaip užpila rasos  
takus ir žoles.  
Nupraus jos per naktį  
žiedų galveles...

Žiūrėtum lig ryto,  
kaip žengia naktis.  
Bet vakaras trumpas  
užmerkia akis.

## Sodai prie Nemuno

Žiedlapių jūra  
banguoja prie Nemuno.  
O vandenys srūva  
kaip mūsų gyvenimas.

Plačiai išsiskleidę  
padangių mėlynėje,  
obelys aukštos  
šakom susipynė.

Bet kyla su vėjais  
žiedlapių pūgos,  
į vandenį krinta,  
su vandeniu skuba

į žemupį žilą,  
kur baigiasi kelias,  
kur Nemuną sveikina  
marių bangelės.



## Joninės

Kai žalios strėlės – žolės  
iš saulės ir lietaus,  
į žemės taikinį iš tolių  
atskridę viešpataus,

kai akyje pelėdos  
mėnulis patekės  
lyg obuolys saulėtas  
žalioj šakoj nakties –

atverki langą – vasara  
nei potvynis užplūs...  
Ir plauks lyg upė rasos  
skaičiuodamos lapus.

## Šikšnosparnis

Mėnesiena virš žemės.  
Peteliškių šaly  
skraido mažas šikšnosparnis.  
Tu žvelgi ir tyli.

Kaip gražiai jisai skrieja!  
Kažką rašo danguj...  
Viršum žydinčios liepos  
Tyliai svaigsta medum.

## **Akacijų sniegas ir šaknys**

Akacijų sniegas užpusto akis,  
pavasaris miršta, trumpa jo lemtis.

O vėjas per žolę tarytum katė  
prabėga be garso. Kieno čia kaltė,

kad skauda krūtinę tartum nuo žaizdos,  
nuo metų laikų begalinės kaitos.

Nuo jausmo, kad keitėsi jie be tavęs,  
kad keisis toliau, o tave nusives

gyvenimas ilgas kaip kelias nakty,  
kaip mėnulio šviesa tolimoj ateity.

## **Saulės užrašytas**

Išgraviruoja vakaras variu  
tylius medžius, paparčio pilį.  
Ir saulės varį nešasi keliu  
padovanoti ryto tylai.

Abu kaip broliai – vakaras ir rytas.  
Tas pats jų varis – saulės užrašytas.

## Vasarai seklėjant

Vasarai seklėjant, žiebias dangūs,  
Paukščių Takas vis ryškiau spindės.  
Gervių mostus vasara praranda,  
naktys uždega žolėj šalną žvaigždes.

Amžinas šis ratas, kuris sukas  
tarp pavasario ir rudenio kaitos.  
Lygiai taip kaip ir žvaigždynų rūkas  
didelėj tolybėj be pradžios ir pabaigos.

Vasarai seklėjant, žiebias dangūs,  
lyg lapus tuoj girios nusimes paukščius.  
Vėl parimsim prie šerkšnoto lango  
ir rymosim, kol pavasaris atūš.

## Saulėlydis

Kur baltuoja gėlė po geltonais langais,  
tu prisėsk prie namų, jei perdien pavargai.

Pažiūrėk – saulės sparnas nukrinta trapus  
tau prie kojų ir plakas žolėj lyg lietus.

Gal nenori išeit ir pranykt naktyje  
spindulių rausvuma, kur nušviečia tave,

tik tu niekuo, žinai, jiems padėt negali,  
saulė teka ir leidžiasi saulė toli.

## **Rugpjūčio lietus**

Lietus – tai džiaugsmas medžių ir žolių,  
mažytės sraigės, varnalėšos lapo.

Regiu kaip eglė, rymanti kieme,  
ant žalio spyglio perveria kiekvieną lašą.

Lietus – tai džiaugsmas, bėgantis keliais.

Ir dulkių liūdesys su juo nubėga.

Lietus galbūt jau niekad nesibaigs,  
jeigu ruduo užmirš sutverti sniegą.

## **Žilas mėnesėlis**

Kuršių marios, Kuršių marios,  
kartais – žydros, kartais – žalios.

Paukščių ir žuvelių pilnos  
gena bangą baltavilnę.

Vakaruosna saulei grimztant,  
tyla bangos, bangos rimsta.

Prasiskleidžia mėnesėlis  
tarsi baltas bijūnėlis

ir linguoja virš nendrynų,  
viršum kopų krašto rymo.

Šitiek matęs – viską žino,  
gal todėl dabar toks žilas.

Kuršių marių mėnesėlis,  
tas padangių bijūnėlis.



## **Birželio dangūs**

Tamsiai žalias dangus. Mėnesiena.  
Tokią naktį klausytis žvaigždžių  
teišeina prie ežero siela,  
tesulaukia pirmųjų gaidžių.

Švelniapirštė naktis liečia veidą.  
Rūko pilys viršum ežerų.  
Tu žvaigžde čia galėtum sudegti,  
sušvytėt vienąsyk sidabru.

Šitoks žalias dangus tik birželį.  
Želia mintys lyg žolės tavy.  
Tik prieš rytą užsidega žaros  
amžinųjų žvaigždžių vėriny.

## **Nendrė**

O kas gražiau už nendrę tau linguos,  
grakščiau palinks prie kiekvienos bangos?

Ir kas tyliau į ausį sušnabždės  
laukiniam vėjui, spinduliui žvaigždės?

Ir kas gražiau nakties tylumoje  
atsispindės tamsiam vandenyje?

Mažytė nendrė marių didelių,  
per naktį šokanti su mėnuliu.

## **Atsisveikinimas su vasara**

Vasara kaip laužas blėsta,  
žalumos ugnis užges.  
Greit užžiebs rudenė žemė  
lapų gelstančias žvaigždes.

Auksabalsę strazdo fleitą  
nunešė upelis į marias.  
Tilsta girios. Vandenys pavargę  
snieguose ramybę ras.

## Obelis

Obelélė nuoga  
tyliai moko kantrybės –  
įtempta lyg styga  
snieguose įsibridus.

Įtempta lyg styga  
vėtrų rankose skamba,  
kai laukinė pūga  
maišo sniegą ir tamsą.

Apšarmojus visa  
balto šerkšno spygliais,  
kantriai laukia pavasario  
speigų pakeleėj.

## **Riedanti jūra**

Ji rieda ir rieda, kasdien, nuolatos,  
virš mūsų, virš sniego, virš amžių kaitos.

Ji nieko neturi, viskuo ji yra.  
Tai riedanti jūra. Būtis. Ji tyra.

Ji neša likimų putotus sapnus  
lyg rudenio upė gelsvuosius lapus.

Ji blaško smėlynus, gesina aušras,  
nė vienas mirtingas krantų jos neras.

Ji dugno neturi, neturi dangaus.  
Tai riedanti jūra. Žmoguj – virš žmogaus.

\* \* \*

Kokie platūs pasauliai  
be kraštų be ribų –  
žolėje, žemės saujoj  
ar tarp liepos žiedų.

Ir visur čia – gyvybė,  
ji šviesiausia yra.  
Čia mažiausia – beribė –  
vabalėlio kupra.

Čia akmenis luitas kreivas  
lyg didžiausi kalnai –  
per gyvenimą eitum  
lyg žeme – amžinai.

Žvaigždės žiūri ir mato:  
ar žmogus, ar skruzdė –  
vieno gyvasties mosto  
užrašyta erdvėj.

\* \* \*

Man pavasarių pelkių tėvynėj  
švilpė kuolingų ilgos švilpynės

baltos švylių kepurės ant vėjo  
man praėjusius amžius šnabždėjo

gervės klyksmo strėlė sidabrinė  
ten įsmigo giliai į krūtinę

## Kalba

Kalba ne tik žodžiai kuriuos aš tariu mano  
vaike

kalba ką girdžiu kas pasaulyje aidi virš laiko

kalba - tai miškai tautos medžių vieningos  
ir ošiančios

kalba - tai šaltinio čiurlenimas ir jūrmarių  
gožos

kalba - volungė ir erelis kurs mėly dangaus  
kleketuoja

kalba - tai ir žolės ir jų šlamesys tau po  
kojom

kalba - ką pasako tik liūdinčios mėstančios  
akys

kalba - tai iš žemės vis auganti deganti  
žvakė



## **Odė vasaros nakčiai**

Lyg demiurgas – naktis  
atgaivina išmirusius pojūčius.  
Panaikina ribas,  
tarp kurių dienomis čia klajojam.

Ir atsiveria siela,  
horizontų sparnais išsitiesia  
lygumų bėgime  
į ateinančią rytmečio šviesą.

Nežinodama žino,  
kad platesnė jinau už pasaulį –  
ąžuolų šakomis apkabinus  
ji norėtų čia viską išsaugot.

\* \* \*

Sprogo visa kas liūdna, kas gelia  
sprogo pumpuras baltas sniegu  
ir pražydusi sielos šakelė  
su pavasariu švyti kartu

pučia vėjas ir šoka šakelė  
mėlynos begalybės vyzdy  
šičia sielą virš bėgančio kelio  
tarsi vyšnios šakelę regi.